

4.22 Tilleggsbevilgninger (VO nr 88)

4.22.1 Innledning

I dette kapitlet føres tilleggsbevilgningspostene som budsjetteres under virksomhetsområde 88 i budsjett- og regnskapsskjema 1B. Etter at bevilgning er gitt over art 1490 tilleggsbevilgning i opprinnelig budsjett, foretas avsetning til fond i medhold av økonomireglementets § 3.6. Deretter disponeres fondene i henhold til fullmaktene gitt i samme bestemmelse.

4.22.2 Oversiktstabeller

Tabell 4.22.2.1 Drifts- og investeringsbudsjett (kr 1.000)

	Regnskap 2009	Budsjett 2010	Forslag 2011	Forslag 2012	Forslag 2013	Forslag 2014
Driftsutgifter	95 029	71 057	60 942	54 556	54 556	54 556
Driftsinntekter	0	0	0	0	0	0
Netto driftsutgifter	95 029	71 057	60 942	54 556	54 556	54 556
Investeringsutgifter	0	0	0	0	0	0
Investeringsinntekter	0	0	0	0	0	0
Netto inv.utgifter	0	0	0	0	0	0

4.22.3 De enkelte tilleggsbevilgningspostene

De enkelte postene fremgår tallmessig av nedenstående tabell. Rådmannen foretar, før midlene tas i bruk, avsetning (av de budsjetterte beløp over art 1490 innen de aktuelle tjenestene) til disposisjonsfond i henhold til bestemmelsene i økonomireglementets § 3.6.4.

Tabell 4.22.3.1 Fordeling av driftsbevilgningen (kr 1.000)

	2011	2012	2013	2014
Lønnsreserven	59 529	53 143	53 143	53 143
Kommunestyrets tilleggsbevilgningspost	253	253	253	253
Formannskapetets tilleggsbevilgningspost	507	507	507	507
Tilleggsbevilgning energiutgifter	304	304	304	304
Tilleggsbevilgning egenandel skadeforsikring	349	349	349	349
Sum	60 942	54 556	54 556	54 556

I det videre kommenteres kun forhold vedrørende lønnsreserven idet de øvrige postene ikke antas å fordre noen nærmere gjennomgang.

Sammensettingen av samlet bevilgning til lønnsreserven er vist i neste tabell. Deretter er de enkelte elementene i lønnsreserven kommentert nærmere.

Tabell 4.22.3.2 Oppsett ved beregning av lønnsreserven

	2011	2012	2013	2014
Lønnsoppgjøret for 2010	10 572 681	10 572 681	10 572 681	10 572 681
Lønnsoppgjøret for 2011	13 294 612	13 294 612	13 294 612	13 294 612
Endring KLP premie	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000
Endring SPK premie	-4 350 000	-4 350 000	-4 350 000	-4 350 000
Rentegarantipremie	1 272 000	1 272 000	1 272 000	1 272 000
Innbetaling av reguleringspremie 2011	44 175 000	38 728 000	38 728 000	38 728 000
Tilbakeført overskudd KLP	-5 543 000	-6 400 000	-6 400 000	-6 400 000
Realvekst	457 652	375 700	375 700	375 700
Sum	59 528 945	53 142 993	53 142 993	53 142 993

Oppgjøret i 2011

Lønnsoppgjøret for 2011 er et mellomoppgjør, og samlet forutsettes det i budsjettet en ramme som utgjør om lag 3,6 %. Denne lønnsveksten, sammen med antatt prisvekst på 1,3 % er benyttet ved prisfremskrivning av kommunens inntekter. I forslag til statsbudsjett for 2011 er det lagt til grunn en gjennomsnittlig lønnsøkning i 2011 på 3,25 %. Tilsvarende økning melder flere av de store finansinstitusjonene, mens SSB forventer en lønnsvekst på 3,4 %. Det vil alltid være usikkerhet ved et slikt anslag.

Av lønnsrammen utgjør overheng anslagsvis 2,7 prosentpoeng. Til inndekning av oppgjøret i 2011 føres det opp en bevilgning på 13,124 mill. kroner; hvilket tilsvarer om lag 0,9 %. Dette er vist i neste tabell.

Tabell 4.22.3.3 Oppsett dekning av lønnsoppgjøret 2011

Bevilgning over 2011-budsjettet i lønnsreserven	0,90 %
Overheng mv. (i virksomhetsområdenes budsjetter)	2,70 %
Sum totalt	3,60 %

Rådmannen har de siste årene budsjettet med en "sekkepost" (realvekst) for å dekke øvrige lønnsrelaterte utgifter som pr dato ikke er endelig tallfestet. Her har utgifter som følge av lokale protokoller/forhandlinger etter andre avtalte hjemler enn hva som dekkes av de øvrige innslagene i lønnsreserven, blitt dekket. For 2011 utgjør denne reserven 0,458 mill. kroner.

I den grad dette ikke er nok midler avsatt i forhold til hva som blir utfallet av lønnsoppgjøret i 2011, så må resultatene selv dekke det overskytende.

Pensjonsrelaterte utgifter

Generelt om pensjonsordningen for lærerne i Statens Pensjonskasse (SPK)

Pensjonsrettighetene til lærerne er lovfestet i henhold til lov om Statens Pensjonskasse. I tillegg har lærerne rett til avtalefestet pensjon (AFP) etter lov om avtalefestet pensjon for offentlige tjenestemenn m.fl. Pensjonsordningen for lærerne i Statens Pensjonskasse er videre en del av overføringsavtalen innen offentlig sektor.

Premien i SPK føres opp med lik premiesats for alle kommunene som sammen finansierer den samlede pensjonskostnaden for lærerne i grunnskolen. SPK fastsetter satsen slik at innbetalt premie skal dekke påkrevde tilskudd til finansiering av opptjente pensjonsrettigheter. Pensjonene i SPK er gitt med statsgaranti og utbetales via tilskudd direkte over statsbudsjettet. Dette innebærer at det ikke settes av til noe faktisk premiefond. For å håndtere de regnskapsmessige bestemmelsene kalkulerer SPK dog et fiktivt fond til balansen. Satsene blir imidlertid ikke sammenliknbare med satsene som gjelder for øvrige kommunalt ansatte.

I budsjettet har rådmannen benyttet 12,41 % som arbeidsgiverandel i SPK premie for 2011. SPK har informert kommunene om at premiesatsen for arbeidsgivers andel vil gå ned fra 12,41 % til 10,46 %. Reduksjonen i premiesatsen er i hovedsak lagt på elementet for premie for ordinær pensjonsopptjening. Dette innebærer en reduksjon i pensjonsutgiftene for 2011 med 4,35 mill. kroner. Rådmannen vil komme tilbake til fordelingen av reduksjonen i budsjettet for den enkelte resultatene ved avsetning til lønnsreserven gjennom en egen budsjettregulering i 2011

Ordningene innen Kommunal Landspensjonskasse (KLP)

Det er tre pensjonsordninger innen KLP som er aktuelle for Ringsaker kommune:

- Felles kommunal pensjonsordning
- Pensjonsordningen for sykepleiere
- Pensjonsordningen for tillitsvalgte

I pensjonsordningen kan en noe forenklet si at behovet for midler til pensjonsutbetalinger samt til avsetninger til fremtidige utbetalinger, må dekkes av premieinnbetalinger samt verdiskapningen (dvs.

finansavkastningen fratrukket driftsutgifter, egenkapitalbetjening, skatt mv.) hos den aktuelle leverandøren.

Som bakgrunn for å vurdere ulike problemstillinger, er det i det videre innarbeidet noen tabeller.

Tabell 4.22.3.4 Antall pensjonister – Ringsaker kommune (kilde: KLP)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Alder	287	316	340	360	375	443	436	473
Uføre	209	316	327	338	375	378	394	398
AFP	46	49	53	55	66	79	89	96
Etterlatte	78	75	75	77	94	115	103	106

*) Tallene for 2010 gjelder pr oktober 2010

Tabell 4.22.3.5 Aktuelle opplysninger pr 31.12. (kilde: KLP)

	Ringsaker kommune 2007	Ringsaker kommune 2008	Ringsaker kommune 2009	KLPs fellesordning 2007	KLPs fellesordning 2008	KLPs fellesordning 2009
Gjennomsnittsalder	44,37 år	45,68 år	44,83 år	45,00 år	45,94 år	45,49 år
Pensjonsgrunnlag pr årsverk	302 185 kr	331 612 kr	340 381 kr	306 255 kr	342 827 kr	356 539 kr
Andel av antall uføre	15,55 %	14,72 %	14,87 %	14,07 %	13,55 %	13,66 %
Andel av årsverk uføre	13,83 %	11,90 %	11,77 %	11,76 %	11,00 %	10,95 %
Andel kvinner	81,06 %	81,75 %	81,85 %	81,83 %	77,07 %	76,73 %

Ringsaker kommune er fortsatt nokså lik gjennomsnittet i fellesordningen. Gjennomsnittsalderen og lønnsnivået er litt lavere, mens andelen uføre er høyere.

Pensjonsordningene håndteres i kommunens budsjett grovt sett som tre hovedelementer som omtales i det følgende.

Ordinær premie

Dette elementet finansieres gjennom den såkalte ordinære premien som innbefatter forsikringsdekning for de aktuelle pensjonsytelsene samt tilskudd AFP 65-66 år inkl. 85-årsregelen. 85-årsregelen innebærer at arbeidstakerne med særaldersgrense kan gå av med pensjon inntil 3 år før aldersgrensen, når summen av alder og tjenestetid overstiger 85 år. Det er obligatorisk utjevning blant alle kommunekunder av utgiftene til AFP 65-66 år samt 85-årsregelen.

Den ordinære premien som arbeidsgiver ventelig skal betale, er i budsjettet for 2011 ført opp med (som andeler av pensjonsgrunnlaget) 7,83 % innen fellesordningen og 8,94 % innen sykepleierordningen. KLP har informert kommunene om at premien for 2011 vil bli redusert til 7,77 % for fellesordningen og økt til 8,96 % for sykepleierordningen. Samlet gir dette en reduksjon i premien for de to ordningene på 0,35 mill. kroner, som vil bli fordelt fra den enkelte resultatenhets budsjetttramme gjennom en egen budsjettregulering i 2011 med avregning mot lønnsreserven.

Reguleringspremien

Gjennom året øker lønnen til de yrkesaktive. Da må det gjøres nye avsetninger for å sikre de yrkesaktive høyere pensjoner når den tid kommer. Dessuten skal pensjonen til de som allerede er pensjonister, økes i takt med økningen i grunnbeløpet (G) i folketrygden. Dette elementet finansieres gjennom den såkalte reguleringspremien. Reguleringspremiene er høye fordi den kommunale pensjonsordningen er fullt fondert. Samtidig må livselskapene foreta avsetninger som er tilstrekkelige til å dekke de økte pensjonsrettighetene som følger av lønns- og trygdeoppgjørene.

Når det gjelder anslag for reguleringspremien, er kalkylene satt opp med utgangspunkt i om lag 2,35 % av kommunens forsikringsfond (i noen sammenhenger også kalt pensjonsfondet eller premiereserven) for fellesordningen og folkevalgtdordningens vedkommende og med om lag 5,30 % av pensjonsgrunnlaget for sykepleierordningens vedkommende.

Reguleringspremien for 2010 ble høyere enn forventet som følge av et overheng på 2,7 % i lønnsoppgjøret for 2010. Dette innebærer en lavere reguleringspremie for 2011. Økningen i reguleringspremien for 2010 på 10,663 mill. kroner ble dekket av lønnsreserven. I tråd med kommunestyrets vedtak for 2. tertialrapport 2010 avsettes dette beløpet til lønnsreserven for 2011.

Tabell 4.22.3.6 Reguleringspremie for 2011 – foreløpig anslag om innbetaling

	Anslag reguleringspremie
Felles kommunal pensjonsordning	24 239 139
Pensjonsordningen for sykepleiere	4 968 589
Pensjonsordningen for folkevalgte	162 798
Sum anslag reguleringspremie (ekskl. arb.g.avgift)	29 370 526
Arbeidsgiveravgift (14,1 %)	4 141 244
Sum anslag brutto 2011	33 511 770
Til dekning av økte utgifter reguleringspremie 2010	10 663 000
Sum totalt	44 174 770
Forutsatt tilbakeført fra KLP (inklusive arb.g.avgift)	-5 543 000
Bevilgningsdekning – avsetning til lønnsreserven	38 631 770
Avsetning til lønnsreserven - avrundet	38 632 000

Innbetalingen til pensjonsordningen er å forstå som nettobetraktninger. Tilbakeføringen av overskudd til kundenes premiefond vil ventelig være basert på resultatet for 2010 og vil først foreligge våren 2011. En vil derfor komme tilbake til dette ved 1. tertial 2011.

Forholdet mellom innbetaling og belastning i kommuneregnskapet

I 2002 ble de kommunale regnskapsforskriftene endret, og pensjonsforpliktelsene er nå inne i balansen for å få standardiserte beregninger av den årlige kostnaden som grunnlag for bokføring.

KLP har signalisert at premiesatsene i pensjonsordningene nå er på et stabilt nivå, og neppe vil øke i de nærmeste år, så lenge de forsikringsmessige risikoforutsetninger ikke endres. Dersom de økonomiske forutsetninger ved beregningen av de regnskapsmessige pensjonskostnader ble holdt uendret fra år til år, ville de hatt en tilsvarende stabil utvikling. Slik regnskapsforskriften er utformet, vil disse forutsetningene imidlertid ikke være de samme år for år.

De nevnte økonomiske forutsetninger er bestemt av § 13-5 i kommuneregnskapsforskriften. Det som anvendes, er uvektede snitt for rentenivå og lønnsvekst de siste 10 år. Fordi rentene var høyere og lønnsveksten lavere i de år som nå går ut av denne gjennomsnittsberegningen, enn for de nye år som kommer inn, fører det til at beregningsforutsetningene om diskonteringsrente faller og lønnsveksten stiger. Det er differansen mellom disse som er mest avgjørende for beregnede forpliktelser og kostnader.

Premieavviket for Ringsaker kommunes vedkommende i 2010 er fra KLP signalisert til å bli 16,686 mill. kroner inkl. arbeidsgiveravgift. I tillegg kommer premieavviket vedrørende SPK, som for 2010 antydes å bli 1,494 mill. kroner inkl. arbeidsgiveravgift. Premieavviket i KLP og SPK er positivt, dvs. at pensjonskostnaden er lavere enn premieinnbetalingen. Summen av de positive premieavvikene for KLP og SPK på til sammen 18,180 mill. kroner vil bli inntektsført og avsatt mot eget spesifisert disposisjonsfond for så å bli tilbakeført som en kostnad i 2011.